

Sygnatura akt IX U 203/22

UZASADNIENIE PUNKTU I WYROKU

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 14 marca 2022 r. znak (...), (...) odmówił ubezpieczonemu K. D. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 29 stycznia do 7 kwietnia 2022 r.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z posiadanej przez niego dokumentacji wynika, że ubezpieczony wystąpił o wypłatę zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia w spółce (...). Nadto, od 1 kwietnia 2019 roku ubezpieczony ma ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym służb mundurowych. Organ wskazał dodatkowo, że z dniem 28 lutego 2022 upłynął ubezpieczonemu pełny okres zasiłkowy wynoszący 182 dni.

Od powyższej decyzji odwołał się K. D. (2) wnosząc o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do zasiłku chorobowego za okres wskazany w zaskarżonej decyzji. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2013r. (II UK 196/12), wskazał iż pobieranie emerytury wojskowej nie wyłącza prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia.

Zakład ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania, wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją Dyrektora (...) K. D. (2) ma od dnia 1 kwietnia 2019 r. przyznane prawo do emerytury wojskowej, którą od tego czasu nieprzerwanie pobiera.

Niesporne .

Jednocześnie K. D. (2) był zatrudniony w (...) w W. do 27 października 2021 r.

Niesporne , a nadto: wnioski o zasiłek złożone na druku (...), zaświadczenia lekarskie (...) w aktach rentowych organu.

W okresie od 31 sierpnia 2021 r. do 12 maja 2022 r. K. D. (2) był nieprzerwanie niezdolny do pracy.

Niesporne , a nadto: zestawienie zwolnień lekarskich – k. 33, zaświadczenia lekarskie (...) k. 34-45 (także w aktach rentowych organu), wnioski o zasiłek złożone na druku (...) – w aktach rentowych organu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w części.

W sprawie między stronami nie było sporu co do podstawy faktycznej zgłoszonego roszczenia, a istota konfliktu między nimi sprowadzała się do odmiennej wykładni przepisu art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 2780), zwanej dalej „ustawą zasiłkową”. Zgodnie z tym przepisem zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Spór między stronami koncentrował się wokół kwestii, czy w sytuacji, gdy odwołujący się ma przyznane prawo do emerytury wojskowej, art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy wyłącza jego prawo do zasiłku chorobowego z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego.

Kwestia ta, zarówno w kontekście rent jak i emerytur spoza powszechnego zabezpieczenia społecznego, była już kilkukrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2012 r., sygn. akt II UK 168/11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2013 r., sygn. akt II UK 196/12, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., sygn. akt I UK 368/13), a konsekwentny pogląd na sprawę oraz przemawiającą za nim argumentację, przedstawioną przez Sąd Najwyższy, jak i sądy orzekające w innych sprawach z odwołania K. D. (1), Sąd w niniejszej sprawie podziela.

Trzeba zaznaczyć, że prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Co do zasady bowiem, celem zasiłku chorobowego, określonego w ustawie jest zapewnienie środków finansowych ubezpieczonemu, którzy w wyniku zaistnienia zdarzeń objętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego nie mogą uzyskiwać dochodu ze swojej działalności zarobkowej. Zasiłek chorobowy rekompensuje zarobek utracony przez ubezpieczonego. Z tego względu ustawodawca wyraźnie wyłącza prawo do zasiłku za te okresy niezdolności do pracy, w których dana osoba zachowała prawo do wynagrodzenia (art. 12 ust. 1 ustawy zasiłkowej). Tymczasem zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu ubezpieczenia przysługuje osobom niepodlegającym ubezpieczeniu, a więc nie ma on ekwiwalentu w składce i to z tytułu zdarzeń nieobjętych ryzykiem ubezpieczenia chorobowego. Przyczyną utraty zarobku w tym wypadku nie jest bowiem czasowa niezdolność do pracy, ale zaprzestanie wykonywania działalności stanowiącej tytuł ubezpieczenia. W orzecznictwie prawo do tego świadczenia uzasadnia się koniecznością ochrony wytworzonej przez chorobę przerwy w pracy oraz niemożnością wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) nowego zatrudnienia.

Ustawodawca, decydując się na taką ochronę ze względów społecznych, wskazał w art. 13 ustawy zasiłkowej negatywne przesłanki, których zaistnienie powoduje wyłączenie tej ochrony. Wspólną cechą przesłanek wyłączających prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest posiadanie przez osobę niezdolną do pracy innego źródła dochodu. Skoro jednak ustawodawca nie posłużył się ogólną kategorią opisującą przyczynę nieświadczenia zasiłku, jako brak źródeł utrzymania, lecz wymienił ich poszczególne źródła, tworząc zbiór zamknięty, oznacza to, iż wymienione źródła dochodów muszą być interpretowane w sposób ścisły, literalny.

W tym kontekście trzeba podkreślić, że przepis art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy stanowi o emeryturze. Określenie "emerytura", którym się w tym przepisie posługuje ustawodawca, nie może być uznane za pojęcie zbiorcze, obejmujące wszystkie świadczenia przyznawane z tytułu wieku i (lub) wysługi nie tylko z ubezpieczenia emerytalnego, lecz także w postaci świadczeń zabezpieczeniowych z budżetu, jakim jest "emerytura wojskowa" i nie jest tożsame z tym pojęciem. Ubezpieczony pobiera natomiast emeryturę wojskową, o której mowa w art. 2 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2019, poz. 289), nie zaś emeryturę wynikającą z regulacji zawartych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t.).

Wykładnia językowa art. 13 ust. 1 pkt 1 ustawy nie daje więc podstaw do tego, aby odwołującego się pozbawiać prawa do zasiłku chorobowego w sytuacji, gdy ma on prawo do emerytury wojskowej.

Trzeba nadto zaznaczyć, że system zabezpieczenia emerytalnego żołnierzy nie podlega regułom rządzącym powszechnym systemem zabezpieczenia społecznego. Obie instytucje prawne podlegają swoistym regulacjom prawnym (określają je odrębne ustawy ustrojowe), a nadto mają odmienne źródła finansowania. Odnoszenie zatem regulacji prawnych funkcjonujących w ramach powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego do regulacji „branżowych” musi mieć szczególną podstawę prawną, w przeciwnym bowiem razie nie mieści się w ramach systemowych reguł wykładni prawa.

W konsekwencji należało uznać, że prawo do zasiłku chorobowego wyłączone jest tylko w tych okolicznościach, które wyczerpująco i wyraźnie określone zostały w art. 13 ust. 1 ustawy. Nie wymieniono w nim emerytury wojskowej przyznawanej z budżetu państwa (art. 1 w zw. z art. 2 ust. 1 lit. a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin), więc pobieranie tego świadczenia nie uzasadnia odmowy prawa do zasiłku chorobowego.

W sprawie nie znalazł zastosowania przepis art. 13 ust. 1a ustawy zasiłkowej, zgodnie z którym osoby niezdolnej do pracy, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty inwalidzkiej na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r. poz. 586 i 2320) lub ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r. poz. 723 i 2320), albowiem przepis ten został dodany do ustawy z dniem 1 stycznia 2022 r. i w myśl przepisu art. 21 ustawy z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1621) nie objął swą regulacją zasiłków, do których prawo powstało przed dniem 1 stycznia 2022 r. w odniesieniu do całego okresu nieprzerwanej niezdolności do pracy. Tym samym wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego opisanego w ust. 1a art. 13 ustawy zasiłkowej nie dotyczy prawa do świadczenia przysługującego ubezpieczonemu do 28 lutego 2022 r.

Powyzsza argumentacja prowadziła do wniosku, iż wydane przez organ w stosunku do K. D. (1) decyzja była częściowo błędna. Stosownie więc do treści art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd przedmiotową decyzję zmienił i przyznał mu prawo do zasiłku chorobowego od dnia od 29 stycznia 2022 r. do 28 lutego 2022 r. za okres nieprzerwanej niezdolności do pracy mając na uwadze treść art. 7 pkt 1 ustawy zasiłkowej, stanowiącego, iż zasiłek chorobowy przysługuje również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego ubezpieczonego do dnia 28 lutego 2022 r. było warunkowane wyczerpaniem przez niego z tym dniem pełnego okresu zasiłkowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Sędzia (...)